

— je nevýhodné

rozhodovat se o použití výsadkové brigády přepravované AN-12, je-li operace zahájena průlomem obrany s průměrným tempem 5 km/hod. Potom by měl být plánován prostor vysazení brigády ve vzdálenosti 80 km před pozemními vojsky. Nebylo by proto účelné tyto vysoce výkonné letouny AN-12, které startují z odletových letišť 500 km za frontou, s možností přepravit výsadek až 1 000 km, použít 80 km a méně za linií fronty.

V opačném případě, kdy bude dosahováno podstatně většího tempa útoku jak 4 — 5 km/hod. po dobu 24 hod. a nejsou-li předpoklady pro zkrácení technické přípravy výsadkové brigády k vysazení, bude taktéž nevýhodné použití výsadkové brigády přepravované letouny AN-12.

Např. při zachování průměrného tempa útoku 10 km/hod. by divize prvního sledu, jen za dobu technické přípravy vzdušného výsadku trvající 10 hodin, postoupily až na úkol dne v hloubce 100 km. Dá se předpokládat, že by se za tuto dobu situace mohla podstatně změnit a již by neodpovídala situaci, které má vzdušný výsadek podle původního zámyslu napomáhat.

Pro poučení by mohl sloužit příklad z druhé světové války, kdy 18. února 1942 v Juchnovském prostoru bylo v průběhu útočné operace realizováno vysazení části 4. výsadkového sboru v hodnotě 7 000 mužů na hloubku kolem 30 km. Během vysazování vzdušného výsadku (mělo být v průběhu 6 nocí) se situace změnila, fronta se stabilizovala a výsadek byl vlastně použit již v době, kdy nebyly podmínky pro další rozvíjení operace. Výsadek byl proto nucen přejít k diverzní činnosti na velkém prostoru a spojil se s nově postupujícími vojsky až za 4 měsíce.

Poukázal jsem na některé složitosti v používání vzdušných výsadků, které ve své většině vyplývají z jejich technické připravenosti, přeletu a vysazení. Jsou to však okolnosti, které musí velitelé a štáby brát v úvahu při rozhodování i použití vzdušných výsadků.

K práci štábu RVD svazku

Podplukovník Jaroslav J u h a

Zvyšující se tempo bojové činnosti vojsk klade značné nároky na práci štábů všech stupňů. Studium bojových nařízení nadřízených, promyšlení a návrh, jak nejefektivněji a nejúčelněji využít vlastních sil a prostředků ke splnění daného úkolu, splánovat jej, uskutečnit součinnost s jednotlivými odděleními štábu, doručit rozkazy a nařízení vykonavatelům a prověřit jejich správné pochopení a včasné splnění, to vše představuje jen část práce náčelníka a štábu RVD svazku. Aby tyto úkoly mohly být splněny včas a kvalitně, a aby časově

bylo možné alespoň v nejnútnejším rozsahu je promyslet a dovést do konce, k tomu pomáhají některá zlepšení, která byla v praktické činnosti štábu několikrát vyzkoušena a plně se osvědčila. Jsou to především tato opatření a zlepšení:

— hluboce promyšlená, zpracovaná a všemi příslušníky štábu RVD svazku časově i obsahově zvládnutá a v práci držovaná „metodika práce štábu“,

— pomůcky a zařízení, usnadňující a urychlující součinnost mezi jednotlivými odděleními štábu svazku,

— předem zpracovaná dokumentace, připravená s využitím některých ne zcela běžně používaných materiálů,

— pomůcky umožňující rychlou informaci podřízených velitelů dělostřeleckých a raketových útvarů o situaci nepřítelů, vlastních jednotek vševojskových i útvarů a jednotek raketového vojska a dělostřelecké.

Poněvadž rozsah článku nedovoluje podrobně se zabývat vyjmenovanými pomůckami a zařízeními, která zvyšují efektivnost práce štábu RVD a usnadňují vedení vojskům, zmíním se proto jen o některých z nich.

Metodika práce štábu

Je jednou ze základních pomůcek, umožňujících štábu svazku v dané době nejen plánovat bojovou činnost, ale i doručit potřebné úkoly podřízeným útvarům. Vyžaduje však, aby před jejím konečným zněním byla v praxi několikrát ověřena, sladěna časově s činností ostatních oddělení a co hlavní, aby ji plně zvládli všichni příslušníci štábu RVD svazku. Vždyť jen tak můžeme se obejít bez nutnosti vydávat v době „největšího vypětí“ tzv. „upřesňující“ rozkazy příslušníkům štábu a ztrácet tak čas, jen tak lze omezit dotazy podřízených na to, co a do kdy mají zpracovat nebo připravit.

Možný vzor „metodiky práce štábu RVD svazku“ pro plánování útočné činnosti v prvních několika desítkách minut je uveden na **obr. 1**.

Je skutečností, že ne vždy lze zpracovanou „metodiku práce štábu“ co do obsahu nebo časového plnění dodržet, avšak odchylky a změny vyžadují nepoměrně méně času, než když štáb RVD svazku přistupuje k práci bez zpracované „metodiky práce“.

Pomůcky a zařízení, usnadňující a urychlující součinnost mezi jednotlivými odděleními štábu svazku

Štáb RVD svazku má v rámci ostatních oddělení štábu své významné místo, zdůrazněné v současné době skutečností, že je přímým organizátorem a stupněm vedení, který řídí úkony prostředky divize a bezprostředně organizuje a zabezpečuje činnost dělostřeleckou. Je proto důležité, aby jak technickým vybavením, tak svým umístěním byl vždy poblíž velitele a náčelníka štábu svazku. V technickém vybavení by mělo být pravidlem, aby tak jako všechna další rozhodující oddělení štábu svazku byl vybaven dispečinkem,

umožňujícím vzájemný styk a informovanost hlavních funkcionářů velení na jejich pracovištích. Kromě toho byl v praxi oceněn i magnetofon k záznamu všech důležitých údajů, které pak podle potřeby je možno opakovat, čímž odpadá další dotazy, zdržující jednotlivé funkcionáře a vyrušující celá oddělení.

Pro urychlení práce štábu RVD svazku jsou dále nezbytné některé vnitřní pomůcky a zařízení, jako počítací stroj nebo 60cm logaritmické pravítko, kalkulační tabulky spotřeby munice apod. Dále k nim patří pomůcka pro vedení stavu a evidence raket, atlas vyjímavých map zájmového prostoru (1 : 50 000), kreslicí a výsovací potřeby, tabulky, astralony a další. Důležité je rovněž přehledně je uložit v trezoru ve štábním autobusu (viz **obr. 2**).

Významnou pomůckou, informující velitele a náčelníka štábu svazku o stavu a rozložení raket u oddílů vojskových raket, je světelný ukazatel, umístěný jak na pracovišti velitele, tak i náčelníka štábu. Jeho princip spočívá v tom, že na řídícím panelu na pracovišti NRVD svazku je zapnut skutečný stav, znázorňující:

— u každé baterie, je-li na přesunu, ve vyčkávacím nebo palebném postavení a kilotonáž nebo druh rakety, kterou je baterie nabita,

— u čízu počet vezených raket podle druhu a kilotonáže,

— předpokládaný přísun pro následující den s uvedením počtu raket, kilotonáže a druhu (pokud jsou známy),

— dosavadní spotřebu s uvedením počtu raket, kilotonáže nebo druhu.

Pro celkovou informovanost je na panelu umístěn i přehled časových možností při jednotlivých stupních pohotovosti raket.

Každý uvedený údaj je vyjádřen zároveň, k jejichž rozsvícení je nutné propojit pracoviště (štábní autobus) NRVD, velitele svazku a náčelníka štábu párem 10-pramenného kabelu. Celý systém napájíme na pracovišti NRVD a to buď ze sítě proudem 220 V (přes transformátor) nebo z náhradních akumulátorů 12 V.

Uspořádání řídícího panelu, jemuž odpovídají s menšími odchylkami i panely u velitele a náčelníka štábu svazku, uvádí **obr. 3**. Tato pomůcka značně usnadňuje informovanost hlavních funkcionářů o stavu nejvýznamnějších bojových prostředků a to bez jakýchkoli telefonických dotazů, informací dispečinkem apod.

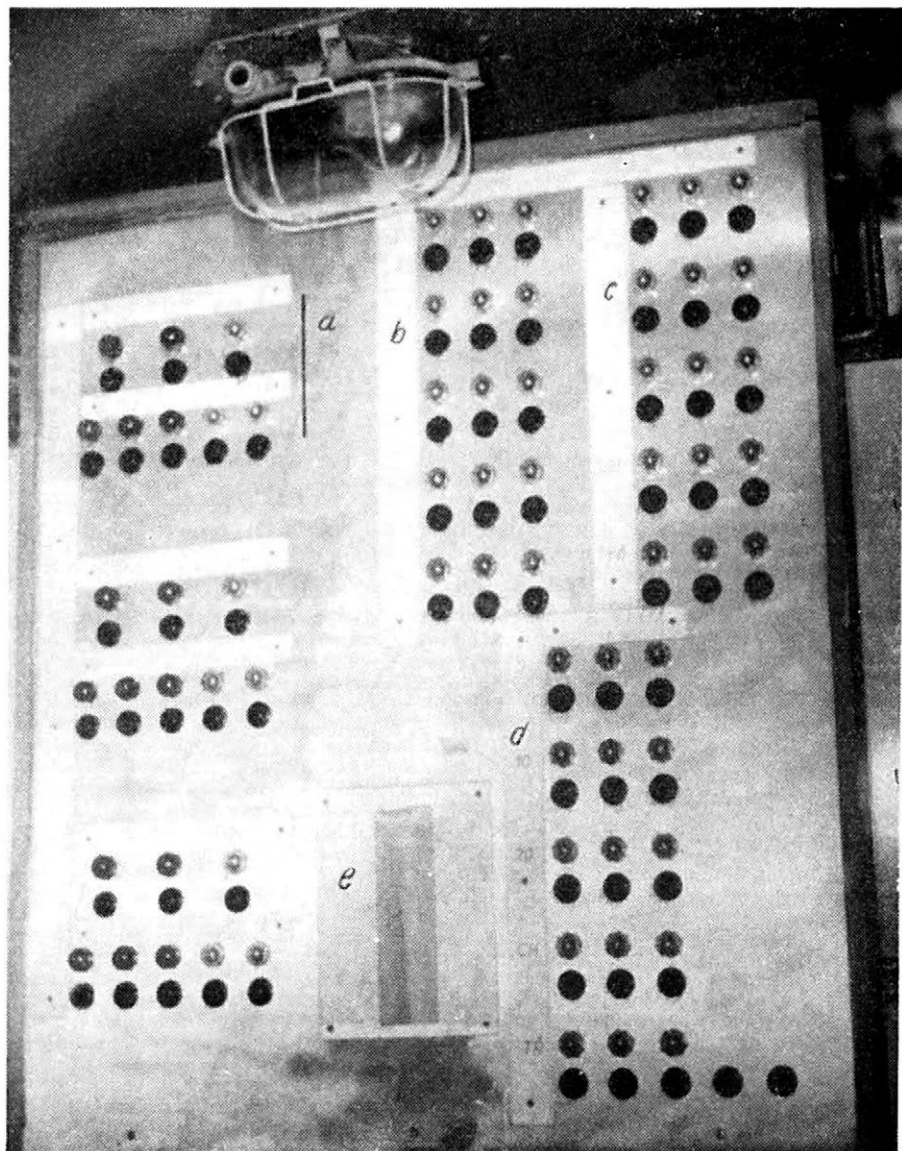
METODIKA PRÁCE VELITELE A ŠTÁBU RVD

Čas	Hlav. činnost	NRVD	NŠ	Oper.	Průzk.	Spoj.	Poznámka
00	obdržení boj. rozkazu a odbor. nařízení NRVD A	převzít výpis z bojového nařízení NRVD A		přípr. pracoviště, mapu, plánovací dokumenty a složku pro doklad NRVD	- prověřit pohotovost pz ústř. - navázat součinnost s NPz div.	- prověřit stav osvětlení - povolat NRVD k převzetí odb. nařízení	NRDV inform. o spec. družích munice
00-15	studium boj. nař. NRVD A a ujasnění úkolu	- prostudovat doručený výpis z boj. nařízení NRVD A s důrazem na: - způsob použití atom. zbr. A - atom. prostředky, dané k dispozici divizi - posilové děl. útv. a souč. - pořídít si nutné výpisy - inform. velitele o hlav. úkolech a opatř. nařízených A	- zakreslit do mapy získané údaje - navrhnout způsob použití vl. AZ - inform. přísl. št. o nadcházejícím úkolu	zpracovat přehl. sil a prostř. dělostř. vlast. jednotek a připravit dokument pro plánování přesunů	- zjistit u NPz hlav. objekty vhodné pro vl. jader. údery, uskupení nepř. (děl., tanky, radiolokátory) a předpokládaný zámysl činnosti - o objektech, vhodných pro AÚ inform. NRVD a NŠ do 12 min.	- prověřit stav spojení s podř. útvary - ujasnit si úkol divize z hlediska zabezpečení spojení	
15-20	příprava dokladu NRVD a upřesnění použití vlastních jader. zbraní	- upřesnit s NOO způsob použití vlast. jader. zbraní - zjistit rámcový zámysl plnění úkolu - projednat vyčlenění jedn. k zabezp. ovr	- upřesnit SN čas povolání styč. důst. nebo vel. podřiz. útvarů - upřesnit činnost arm. prostř. ve prospěch divize (posílení, místo převzetí, osy a prostory)	- zahájit práce na zprac. vševojsk. části „plánu činnosti“ a mapy pro ŘP - zakreslit místo a čas přidělených posil. útv. a součástí	získat podrobnější podklady o rozmístění nepř., možné č. střetnutí a směrech a době provedení protiztečí (proti-úderu)	podle upřesnění NŠ předat rozkaz podřiz. útvarům k vyslání styč. důst. nebo vel. a užších oper. skupin	

Obr. 1

Obr. 2. a) přehled funkčních povinností, b) metodika práce náčelníka a štábu RVD, c) přehled trvale platných signálů, d) pomůcka pro vedení stavu a evidence raket, e) astralony pro pořizování výpisů „z plánu činnosti“, f) složka „Doklad NRVD“, g) složka „Plánování“, h) složka „Rozkazy a nařízení“, i) složka „Pomocné údaje“, j) pomůcky, řády a předpisy, k) kreslicí a psací potřeby, l) album map 50 000

Obr. 3. Řídicí panel umístěný na pracovišti NRVD svazku:

- a) údaje o každé baterii, b) údaje o raketách v čtř, c) předpokládaný přísun,
d) dosavadní spotřeba, e) přehled časových možností při jednotlivých stupních
pohotovosti raket

Z hlediska potřeb velitele, náčelníka štábu svazku a operačního oddělení je před přijetím rozhodnutí i při jeho vydávání důležité, aby jednotlivá oddělení i štáb RVD svazku daly v krátké době své návrhy jak veliteli svazku pro rozhodnutí, tak operačnímu oddělení pro sestavení bojového rozkazu velitele svazku. V praxi se plně osvědčilo připravit ve štábu RVD svazku i u ostatních oddělení předem pro možné druhy bojové činnosti (především pro útok nebo obranu) návrhy, sestavené v duchu „Polního řádu“. Do nich pak vepíšeme konkrétní údaje, týkající se útvarů RVD svazku a jeden výtisk předáme příslušnému funkcionáři. (příjem potvrdí na poslední straně bloku). Průpis návrhu zůstává ve štábu RVD svazku a nedojde-li ke změnám, je spolu se schváleným návrhem NRVD svazku výchozím podkladem pro konkrétní zpracování úkolů útvarů a jednotek raketového vojska a dělostřelectva.

Dokumentace štábu raketového vojska a dělostřelectva

Aby mohl štáb RVD navrhnout řešení a přijaté závěry a rozhodnutí rychle pochytit, zpracovat a dovést k vykonavatelům, využívá vhodně předem zpracované dokumentace. Podle zkušeností byl její „všedlostřelecký“ rozsah (kromě dokumentace a pomůcek náčelníka průzkumu a spojovacího náčelníka) rozdělen do těchto základních složek:

1. návrh náčelníka RVD svazku,
2. rozkazy a nařízení,
3. plánovací dokumenty,
4. přehledy,
5. pomocné údaje.

Jednotlivé dokumenty jsou předem připraveny v duchu řádů a předpisů a jejich obsah je diferencovaně zaměřen k dvěma hlavním fázím bojové činnosti, k útoku a obraně. Obsah jednotlivých dokumentů je vyjádřen obecně, konkrétní údaje vyplývající ze situace jsou pak doplňovány. Poněvadž každý z připravených dokumentů je zhotoven na bílém papíře, nalepeném na tvrdší podložce a překryt velmi dobře průsvitným a k dopisování (tužkou) vhodným astralonem, je zabezpečeno, že v žádném případě nemohou být zhotovené dokumenty schematické. Zpracovatel má totiž možnost kromě vpisování měnit formulaci (škrtne dané znění a tužkou doplní změněné), pouhým přeškrtnutím vypustit v dané fázi nepotřebné části anebo vepsat jiné, které v připraveném dokumentu

s ohledem na situaci chybí. Navíc některé údaje, obsahující důležité a podstatné závěry, především v dokumentech plánovacích a v přehledech, jsou ještě barevně odlišeny a jejich barva souhlasí s barvou příslušných údajů v dalších dokumentech, což usnadňuje orientaci zpracovatelům.

Doklad NRVD svazku je předem připravený formulář, technicky připravený rovněž s použitím astralonu, do něhož si NRVD svazku zapisuje nebo schematicky zakresluje veškeré nutné údaje. Obsahuje tyto základní otázky:

- možné objekty raketových jaderných úderů a závěry, ovlivňující činnost oddílů vojskových raket,
- hlavní úkoly dělostřelectva se závěry a návrhem znění úkolů,
- uskupení dělostřelectva, jeho zabezpečení a doba pohotovosti,
- způsob vyvedení raketového vojska a dělostřelectva a opatření bojového zabezpečení,
- požadavky a připomínky.

Možná forma první otázky, zabývající se útočnou činností, je uvedena na **obr. 4**.

Pro názornost uvedu stručný obsah některých dokumentů dalších složek.

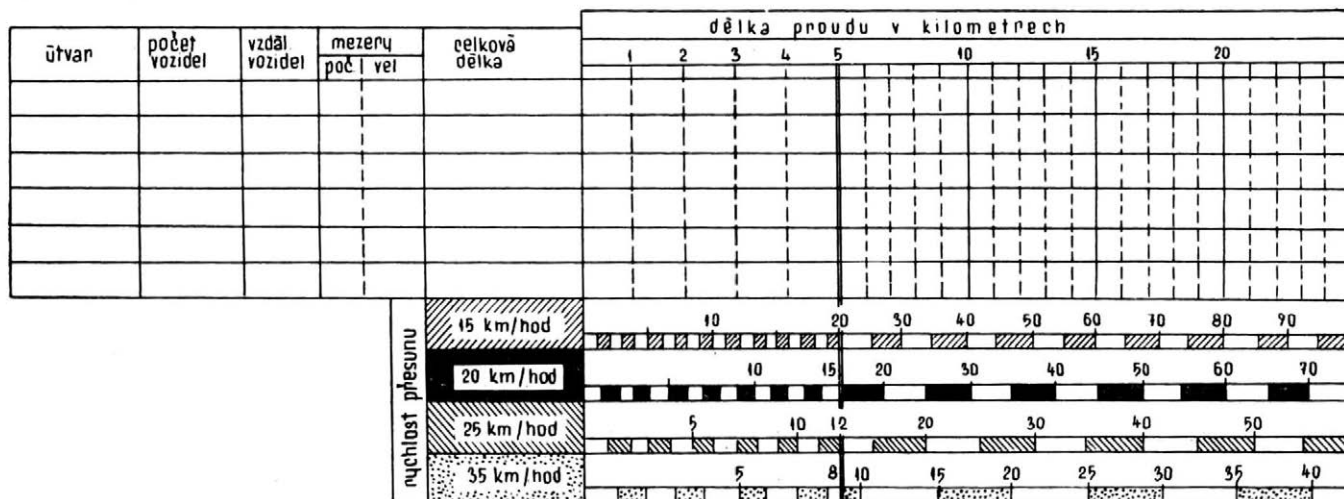
Složka „rozkazy a nařízení“ obsahuje připravené „výpisy z boj. nařízení NRVD ...“, připravené pro ovr, DDS, PTZ a v několika výtiscích pro PDS. Možná formulace některých částí je uvedena na **obr. 5**.

Ze zkušeností bylo zjištěno, že po celkovém ujasnění si rozhodnutí velitele divize, jehož hlavní část, především činnost raketového vojska a dělostřelectva, byly zakresleny do mapy při studiu odborných nařízení nadřízeného a při přípravě návrhu NRVD, může tužkou doplnit a tak v podstatě připravit uvedené výpisy náčelník štábu RVD svazku během 15–20 minut. V dalším pak zpracované „výpisy“ použijeme tak, že jsou-li přítomni velitelé podřízených útvarů, obdrží rozkazy ústně a zakreslí si sami potřebné údaje do mapy, na níž pak NRVD svazku svým podpisem potvrdí správnost vydaných úkolů. Druhý a zpravidla častější způsob bude, že jeden výpis doručíme příslušnému veliteli a druhý zůstává u štábu RVD svazku. Kromě toho místo dříve zpracovávaných oleát „výpisů z plánů činnosti raket a dělostřelectva“ vyhotovíme zákes z mapy NRVD svazku opět tužkou na desku astralonu, který spolu s „výpisem z boj. nařízení“ doporučíme veliteli příslušného útvaru (skupiny). Praxe ukázala, že k porovnání opisů strojem pro jeden útvar po-

PŘEHLED SIL A PROSTŘEDKŮ

Raket. vojsko	1. bat.	2. bat.	čtz	Přísun	Použití	
					ve prospěch hlav. sil	
					ve prospěch 2. sledu	
					na ničení nepř. ZHN	
					v záloze	

délstřelectvo	útv.	prostředek	nepřímá střelba						přímá střelba					Přidělené a posilové jednotky (útv.)	
			min	100	122	130	152	celkem	bzk	kan	celkem	tank	celkem	útv.	složení – výzbroj
		organické													
		posilové													
		celkem													
		organické													
		posilové													
		celkem													
		organické													
		posilové													
		celkem													
		organické													
		posilové													
		celkem													
	DDS	organické													
		posilové													
		celkem													
	PTZ	organické													
		posilové													
		celkem													
	divize	celkem													

osa čís. 1 :
 osa čís. 2 :
 osa čís. 3 :

útvár	osa přesunu čís.	V M		R Č 1			R Č 2			rozechodisté			pohotovost	
		prostor	průchod	prostor	vzd km	průchod	prostor	vzd km	průchod	prostor	vzd km	průchod	prostor	čas
			č z			č z			č z			č z		

Poznámka: č - čelo z - zád'

90																			
85																			
83																			
78																			
75																			
69																			
66																			
63																			
57																			
48																			
42																			
40																			
35																			
28																			
24																			
23																			
21																			
↗	16	17	18	30	32	36	38	51	55	59	73	74	77	92	94	95	98		

Обр. 8

OTERID

Diagram illustrating the structure of the data table. The first grid shows a 2x2 table with a vertical dashed line between columns 1 and 2, and a horizontal dashed line between rows 1 and 2. The second grid shows a 2x2 table with a vertical dashed line between columns 1 and 2. The labels 'a) sloupec' and 'b) vrstva' are to the right of the second grid.

Rozlišovací heslo použité mapy:

Mapa: 50 000

100 000

Základní postavení — x , y — celé km

. číslice libovolná

mapa			tab. 48.	
x	1 bt	2 bt		čtz VS
y				
.				
.	=	=		

= pal. post.

mapa			tab. 21.		
x	1 od	2 od	3 od	VS	týl
y	=	=	=		
.					
.					

= udávají se jednotlivé baterie

mapa		tab.	39.
x		y	.
nepř.	60.	vlast.	70.
moto	61.	msp	71.
tanky	63.	msp	73.
děl.	66.	msp	74.
ZHN	69.	tp	79.
útočí	85.	brání	93.
čára (kód)			.1.
přesun (kód)			.3.
v prost. (kód)			.6.

třebuje zručný písař 6–10 minut a stejný čas vyžaduje zakreslení mapy na astralonu. Na štábu RVD svazku se osvědčilo mít v zásobě pro každý útvar dvě desky astralonu s potřebnými evidenčními údaji, které po zakreslení daných údajů ve štábech podřízených útvarů, útvary při nejbližší příležitosti (již s vymazaným zákresem) vrátí.

Třetí způsob využití doplněných, pro krátkost času zatím nepřepracovaných „výpisů z boj. nařízení“ spočívá v tom, že je styčný důstojník doručí přímo příslušnému veliteli útvaru (skupiny) spolu s grafickým zákresem na astralonu a po seznámení se s jeho obsahem je vrátí štábu RVD svazku.

Plánování obsahuje technicky stejně připravené dokumenty, které přispívají k urychlení práce náčelníka a štábu RVD svazku. Pro názornost uvádím alespoň dva z nich na **obr. 6.** a **7.** U kalkulace přesunů, které jsou v bojové činnosti velmi časté, je zvlášť výhodné doplnit o grafickou část časové kalkulace při průjezdu daným místem nebo regulačními čarami vzhledem k délce proudu a nařízené pochodové rychlosti. Vzhledem k praktickým poznatkům není kalkulována průměrná rychlost 30 a 40 km/hod., neboť zpracovatel potřebnou dobu velmi rychle vypočte s využitím ostatních údajů ($30 = 2.15$; $40 = 2.20$).

Pomůcky k rychlé informaci podřízených velitelů

K rychlé informaci náčelníka a štábu RVD svazku, zvláště v průběhu boje, a rychlému seznamování se situací podřízených, použili jsme v praxi schéma, nahrazující v mnohém dosud užívané „signální tabulky“. Možný vzor je na **obr. 8.** Jeho předností je, že není vázáno na kódování map, ale na systém souřadnic, který je

pro každého dělostřeleckého velitele běžný. Dosud užívaný způsob kódování map není totiž pro raketové a dělostřelecké útvary vhodný, především při udávání cílů, neboť udává vždy plochu alespoň 300 krát 300 m, zatím co při použití schématu při dostatečně husté síti můžeme udávat prostory menších rozměrů. Toto schéma mají všichni velitelé raketových a dělostřeleckých útvarů a oddílů, při čemž náplň přiložených tabulek pro udávání vlastní sestavy a situace je odlišná pro raketový a dělostřelecký útvar. Při použití je základní čtverec, označený šipkou, přiložen na kterýkoli průsečík kilometrových čar tak, aby síťování překrývalo celý prostor, v němž bude situace udávána. Toto základní postavení schématu je udáno hned za označovací skupinou, označující měřítko použití mapy, při čemž první číslo každé souřadnice je smyšlené a znesnadňuje dešifrování zprávy. V dalším je pak udána použitá „tabulka výrazů“, při čemž je opět použito několik smyšlených čísel a pak podle pořadí, uvedeném v tabulce, daná situace. Značnou výhodou je, že při udávání situace děl. oddílů s využitím známky = (rozděl) můžeme udávat jednotlivě každou baterii, jinak pouze střed bojové sestavy oddílu, při udávání situací baterií ovr i jednotlivá palebná postavení (jinak pouze vyčkávací postavení). Není-li nutno údaj o sestavě některé raketové nebo dělostřelecké jednotky přidávat, doplní se příslušné rubriky „tabulky výrazů“ smyšlenými trojčíslími v síťování neobsaženými, což značí, že situace dané jednotky je beze změny.

Tyto pomůcky a zařízení jsou jen dílčí částí automatizace a mechanizace na štábu RVD svazku, zhotovené na základě zkušeností a s využitím vlastních možností, sil a prostředků. Bylo by jistě prospěšné zveřejňovat a zevšeobecňovat podobná zařízení štábů RVD ostatních svazků.